

VŠĮ TRAKŲ PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS

PRIIMTA

2004 m. birželio 9 d.

Lietuvos Respublikos

odontologų rūmų

Visuotiniame narių suvažiavime

PAKEITIMAI

2007 m. gegužės 25 d.

Lietuvos Respublikos

odontologų rūmų įgaliotinių

konferencijoje

2008 m. gegužės 23 d.

Lietuvos Respublikos

odontologų rūmų narių Visuotiniame

susirinkime

ODONTOLOGŲ IR GYDYTOJO ODONTOLOGO PADĖJĖJŲ PROFESINĖS ETIKOS K O D E K S A S

Preambulė

Odontologų profesinės etikos kodekso (toliau – kodekso) tikslas – tobulinti odontologiją, plėtoti odontologijos kultūrą, ugdyti odontologų tarpusavio palaikymą, pagalbą, pagarbą pacientui ir kolegai, skatinti profesinį specialistų tobulinimąsi ir kvalifikacijos kėlimą, įgyvendinti pagrindinį sveikatos priežiūros veiklos principą – teikti profesionalią odontologinę pagalbą.

Odontologais šiame kodekse yra laikomi gydytojai odontologai, gydytojai odontologai specialistai ir burnos priežiūros specialistai (burnos higienistai, gydytojų odontologų padėjėjai, dantų technikai).

Lietuvos Respublikos odontologų rūmai (toliau – Rūmai) šiame kodekse yra suprantami kaip Rūmų narių visuotinis susirinkimas ar konferencija, Rūmų taryba, Garbės teismas, kitos Rūmų nuolatinės ar laikinosios komisijos bei padaliniai, taip pat Rūmų administracija.

I. Bendrosios nuostatos

1. Odontologas privalo sąžiningai ir dorai atlikti savo profesines pareigas, laikytis Odontologų profesinės etikos kodekso reikalavimų. Davę priesaiką odontologai privalo jos laikytis, taip pat privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos odontologijos praktikos įstatymo, Lietuvos Respublikos odontologų rūmų įstatymo, kitų įstatymų bei galiojančių teisės aktų, Rūmų statuto bei kitų Rūmų priimtų dokumentų.

Odontologas turi gerbti visuotinai pripažintus deontologijos ir bioetikos principus.

2. Atlikdamas savo profesines pareigas, gydytojas odontologas yra nepriklausomas. Odontologas profesinės veiklos metu privalo atsiriboti nuo politinės veiklos bei būti neutralus religinių ar kitų kultūrinių pažiūrų atžvilgiu.

3. Odontologas, viešai pasisakydamas (pvz., žodžiu, raštu, per radiją, televiziją, spaudą) turi gerbti savo profesiją.

4. Odontologo pareiga - aktyvi profesinė veikla, pagalbos teikimas pacientams, pagarba odontologo vardui ir savo profesijai.

5. Valstybės, savivaldybės, privačioje ar nevyriausybinėje įstaigoje dirbantis odontologas turi dorai atlikti visus darbdavio įpareigojimus, išskyrus tuos, kurie prieštarauja profesinės etikos ir odontologijos principams.

6. Odontologas gali naudotis tik jam priklausančiais profesijos ir mokslo vardais.

7. Už visuomenės pasitikėjimą silpninančius ir odontologo vardą žeminančius poelgius, neužtraukiančius baudžiamosios atsakomybės, šie specialistai atsako drausmine tvarka. Tokiais poelgiais tarp kitų gali būti pripažįstama:

- 1) gydytojo priesaikos sulaužymas;
  - 2) Lietuvos Respublikos odontologijos praktikos įstatymo, Lietuvos Respublikos odontologų rūmų įstatymo ir/ar Rūmų statuto pažeidimas;
  - 3) profesinių žinių ir profesinių gebėjimų nepakankamas tobulinimas;
  - 4) odontologų savivaldos institucijų nurodymų nevykdymas, be pateisinamų priežasčių neatvykimas į savivaldos institucijų rengiamus posėdžius ir kitus renginius, į kuriuos buvo laiku ir tinkamai pakviestas ir kuriuose jam privalu dalyvauti, taip pat laiku nepranešimas apie negalėjimą juose dalyvauti;
  - 5) nepadorus, nesąžiningas profesinės pareigos vykdymas;
  - 6) nepagarbus elgesys viešose vietose arba su aplinkiniais;
  - 7) nesąžininga konkurencija su kitais odontologais (odontologų netinkamas savęs reklamavimas, kitų odontologų veiklos menkinimas ar savęs specialus ir išskirtinis aukštinimas, pacientų nuteikimas ar kurstymas prieš kolegas dėl jų darbo ir pan.);
  - 8) konfidencialumo principo pažeidimas profesinių pareigų atlikimo metu;
  - 9) pareigų vykdymas, apsvaigus nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų;
  - 10) atsisakymas mokėti Rūmų veiklos rėmimo privalomas įmokas;
  - 11) netvarkinga odontologo išvaizda darbo metu;
  - 12) nesilaikymas Rūmų statuto, reikalavimų, nustatytų odontologų reklamai, kainodarai.
8. Odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos (klinikos, kabineto) pavadinimas, pagal kurį pacientas pasirenka paslaugą, neturi būti klaidinantis.

II. Odontologų santykiai su kolegomis

9. Odontologų tarpusavio santykiai grindžiami pasitikėjimu, sąžiningumu, draugiškumu, taktiškumu ir mandagumu. Odontologai turi padėti vienas kitam profesinėje veikloje, jeigu tai neprieštarauja paciento interesams. Darbo metu vengti neatitinkančių profesinės etikos normų pokalbių apie kito odontologo asmenybę.

10. Atsiradus sunkumų sudarant gydymo planą ir taktiką, gydytojas odontologas turi tartis ir derinti gydymo metodikas su gydytoju odontologu specialistu.

11. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas privalo konsultuotis su savo kolegomis, naudotis jų žiniomis ir patirtimi, saugodamas paciento gerovę.

12. Jei odontologas mano, kad jo kolega pažeidė šį etikos kodeksą, jis turi atkreipti į tai kolegės dėmesį.

13. Bet koki ginčą odontologai privalo pirmiausia stengtis išspręsti abipusiu susitarimu.

14. Tik pranešęs Rūmų tarybai ir pastarajai neišsprendus ginčo, odontologas gali imtis procesinių veiksmų prieš savo kolegas.

III. Odontologo santykiai su pacientais

15. Odontologas, tarnaudamas pacientui ir visuomenei, privalo laiku suteikti pacientui kompetentingą medicinos ar odontologijos pagalbą, teikti profesines paslaugas, nepaisydamas paciento rasės, tikėjimo, lyties ar lytinės orientacijos, politinių pažiūrų ir tautybės. Odontologas turi aktyviai dalyvauti ligų prevencijos veikloje ir propaguoti sveiką gyvenseną.

16. Odontologas gali atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja odontologo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar odontologo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba.

17. Odontologas privalo teikti teisingą ir objektyvią informaciją pacientui ar trečiajam asmeniui apie savo atliekamus diagnostikos, gydymo ar profilaktikos veiksmus.

18. Odontologas privalo teisingai informuoti pacientą ar tretįjį asmenį apie jo paslaugos kainą. Prieš pradėdamas gydymą, būtina teisingai informuoti pacientą ar tretįjį asmenį apie odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugų kainą, išskyrus atvejus, kai pacientui būtina neatidėliotina pagalba.

19. Iš anksto neaptartas, nemotyvuotas mokesčio už gydymą didinimas be paciento sutikimo yra profesinės etikos pažeidimas.

20. Odontologas turi teisę teikti paslaugas nemokamai.

21. Nepriklausomai nuo įstaigos nuosavybės formos odontologas, teikdamas nemokamas paslaugas (laiduojamas valstybės ar savivaldybių), turi vadovautis teisės aktų reikalavimais, negali reikalauti iš paciento ar jo atstovų papildomo asmeninio atlygio jokių apmokėjimo būdu ar forma. Tokie patys reikalavimai taikomi ir teikiant nemokamas paslaugas, pilnai finansuojamas labdaros fondų ar kitų paramos teikėjų.

22. Odontologas gali pradėti pacientą gydyti tiksliai tinkamai ir visokeriopai jį ištyręs, nustatęs anksčiau buvusias ligas ir paciento organizmo ypatumus. Išimtis sudaro atvejai, kai odontologo patarimas gali būti duotas nematant paciento – elektroninėmis ryšio priemonėmis (elektroniniu paštu, interneto svetainėje), telefonu, mobiliuoju telefonu ir pan.

23. Odontologas, teikdamas diagnostikos, profilaktikos, gydymo paslaugas ar konsultuodamas, negali viršyti savo profesinės kompetencijos ir sugebėjimų.

24. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas nepalankią prognozę pacientui turi pasakyti taktiškai ir atsargiai.

25. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas turi teisę nepateikti pacientui informacijos apie diagnozę arba neigiamą prognozę, jeigu ši informacija, jo manymu, sukeltų kančių, neigiamų padarinių paciento sveikatai.

26. Odontologas, siūlydamas gydymo priemones ir pagrįstas alternatyvas, privalo informuoti pacientą taip, kad šis galėtų pasirinkti gydymą.

27. Odontologas, jo teikiamoms odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugoms negali suteikti terminuotos garantijos, išskyrus garantiją neišimamiems dantų protezams kaip gaminiams (prietaisams).

(Pakeitimas priimtas 2008 m. gegužės 23 d. Lietuvos Respublikos odontologų rūmų Narių visuotiniame susirinkime)

28. Odontologas savo sutikimą tarnauti visuomenei turi rodyti savo, profesine ir visuomenine veikla. Ši veikla turi padėti išlaikyti arba didinti pagarbą odontologo specialybei.

29. Odontologui draudžiama skelbti profesines paslaugas neatitinkančias jo kompetencijos, kvalifikacijos.

30. Odontologas gali naudoti ir siūlyti pacientui tik leidžiamus naudoti odontologinei priežiūrai prietaisus, vaistus ar medžiagas.

31. Odontologas negali vykdyti paciento prašymų, kurie verčia imtis neteisėtų priemonių bei būdų. Odontologas neprivalo jų tenkinti, jei šie prieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams, įstatymų lydymiesiems aktams bei teisėtai priimtoms ir galiojančioms institucijų taisyklėms.

32. Odontologas privalo saugoti paciento ligos įrašų konfidencialumą. Gydytojo odontologo, gydytojo odontologo specialisto įrašai apie paciento sveikatą turi būti nuoseklūs ir skirti paciento gerovei saugoti. Pacientui ar jį gydančiam kitam gydytojui paprašius, gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas turi pateikti informaciją, kuri būtų naudinga pacientui gydyti.

33. Gydytojas odontologas, gydytojas odontologas specialistas privalo saugoti savo pacientų sveikatą, pavesdamas atlikti darbus tik kvalifikuotam pagalbiniam personalui (gydytojo odontologo padėjėjui, burnos higienistui ar dantų technikui), kontroliuoti pagalbinio personalo vykdomą paciento priežiūrą.

34. Odontologas privalo kreipti pacientų, visuomenės, valstybinių ir vietos savivaldos institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir kitų fizinių bei juridinių asmenų dėmesį į sveikatos saugojimo svarbą.

IV. Odontologo santykiai su medicinos ir farmacijos pramone

35. Odontologas privalo atsisakyti medicinos pramonės atstovų teikiamų siūlymų, ribojančių arba galinčių apriboti profesinės nuomonės objektyvumą arba sukeliančių abejonių pasitikėjimu odontologo profesija.

36. Odontologas turi teisę gauti adekvatų užmokestį iš vaistų ar medicinos įrangos gamintojo už tyrimų atlikimą ir/ar mokymus, kurie gilina medicinos ir profesines žinias, jeigu tai atitinka odontologo darbą.

37. Odontologas, susijęs su medicinos pramone finansiniu, asmeniniu ar kitokiu būdu, privalo priimti objektyvius klinikinius sprendimus.

38. Skaitydamas paskaitas, pranešimus, publikuodamas straipsnius ir panašiose veiklos srityse, odontologas privalo pasakyti klausytojams, leidinių redaktoriams arba atsakingiems asmenims apie jo ryšius su medicinos pramonės įmonėmis ir jų rėmimą. Būtina nurodyti galimas interesų konfliktų priežastis.

39. Odontologas, dalyvaudamas biomedicininuose tyrimuose, kuriuos vykdo arba finansuoja medicinos ar farmacijos pramonės įmonės, privalo įsitikinti, jog šie tyrimai neprieštarauja etikos principams.

40. Odontologas, dalyvaudamas vaistų ar medicinos prietaisų tyrimuose, privalo reikšti objektyvius pastabas, siekti, kad neobjektyvūs, nepagrįsti arba tyrimais neįrodyti duomenys nebūtų skelbiami.

41. Odontologas negali pritarti ir leisti naudoti savo vardo komerciniais tiksliais.

V. Odontologo santykiai su savivaldos institucijomis

42. *negalioja nuo 2007 m. gegužės 25 d.*

43. Odontologo ir Rūmų grindžiami abipuse pagarba, geranoriška ir aktyvia pagalba. Viešai kalbėdamas odontologas neturi teisės žeminti Rūmų vardo.

44. Išrinktas į Rūmų valdymo organus odontologas privalo aktyviai dirbti visuose posėdžiuose ir susirinkimuose, o negalėdamas juose dalyvauti dėl svarbių priežasčių, laiku apie tai pranešti. Dėl vienokių ar kitokių priežasčių nustojęs vykdyti profesines pareigas, privalo sustabdyti savo įgaliojimus šioje institucijoje.

45. Odontologas, kurio drausmės bylą nagrinėjo Rūmų garbės teismas ir jį išteisino, turi teisę gauti iš Rūmų visokeriopą pagalbą gindamas savo gerą vardą, reputaciją ir gauti kompensaciją už neturtinę žalą.

46. Odontologas privalo kruopščiai ir atsakingai vykdyti Rūmų priimamus sprendimus (nutarimus), kviečiamas laiku atvykti bei bendradarbiauti. Jei odontologas negali to padaryti, privalo nedelsdamas apie tai pranešti ir tinkamai patvirtinti.

47. Jeigu Rūmai kreipėsi į odontologą su paklausimais, jis privalo nustatyti terminu ir forma į juos atsakyti.

VI. Gydytojų odontologų ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklama

48. Odontologui, reklamuojančiam teikiamas paslaugas, draudžiama:

1) viešai lyginti savo teikiamas paslaugas su kito odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos teikiamomis paslaugomis, nurodant savo privalumus;

2) viešai pateikti neatitinkančią tikrovės informaciją apie odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos privalumus, apgaulingai pateikti reklamoje kainas;

3) naudoti paciento vardą, pavardę, įvaizdį, remtis sveikatos priežiūros valdymo institucijų, sveikatos priežiūros specialistų ar jų profesinių organizacijų rekomendacijomis.

49. Odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos reklama nelaikoma:

1) duomenų apie odontologą ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą nurodymas informaciniuose leidiniuose, oficialiuose įstaigos blankuose, vizitinėse kortelėse, ant reprezentacinių daiktų (pvz. rašiklių, kitų rašymo reikmenų, dovanų, suvenyrų ir panašiai);

2) duomenų apie odontologą ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą nurodymas odontologo parengtose knygosose bei kituose leidiniuose, kurie išleisti gydytojo odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos lėšomis;

3) dalyvavimas ir kalbėjimas televizijos, radijo laidose, seminaruose, konferencijose ir panašiuose renginiuose;

4) straipsnių paskelbimas ar nuomonės reiškimas per spaudą ir kitas žiniasklaidos priemones;

5) odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos dalyvavimas renginiuose ir jų visokeriopas rėmimas. Labdaros ar paramos teikimas, gydytojo odontologo ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos nurodymas rėmėjais, labdaros ar paramos davėjais.

Duomenys apie odontologą – tai trumpi odontologo biografijos duomenys (curriculum vitae), užsienio kalbų mokėjimas, specializacija ir kiti panašūs duomenys. Pateikiant duomenis negalima menkinti ir aukštinti kitų odontologų ir savo profesinės veiklos.

Duomenys apie odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigą – tai įstaigos adresas, telefonų ir faksų numeriai, elektroninio pašto adresai, interneto svetainių adresai ir kiti panašūs duomenys, įstaigos veiklos aprašas, duomenys apie įstaigos odontologus, ir pan. Pateikiant duomenis negalima menkinti ir aukštinti savo ir kitų odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų profesinės veiklos.

Informaciniai leidiniai - tai duomenis apie odontologus ir/ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigas pateikiantys bendrojo pobūdžio ir/ar specializuoti leidiniai (spaudiniai), odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų brošiūros, informaciniai pranešimai, kuriuos parengė šie asmenys. Informaciniai leidiniai platinami viešai, tarp jų ir elektroninėmis priemonėmis, įskaitant gydytojo odontologo ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos svetaines internete.

50. Odontologų ir odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklamos priežiūrą vykdo Odontologų ir odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklamos priežiūros komisija.

VII. Baigiamieji nuostatai

51. Odontologas privalo profesinės veiklos klausimus spręsti laikydamasis šio kodekso.

52. Odontologas privalo laikytis susiformavusių odontologijos tradicijų, kurių turinys atitinka bendrus etikos ir dorovės principus.

Papildymas : draudžiama versti pacientus remti įstaigą.
